

TRĂIEȘTE ÎN LIBERTATE ȘI LUMINĂ

Cele trei epistole ale apostolului Ioan

Pastor Octavian Baban

Conținut

GHID INTRODUCȚIV.....2

GHID DE STUDIU BIBLIC.....6

Ghid introductiv

Cele trei epistole ale apostolului Ioan

Epistolele lui Ioan sunt unele din epistolele cele mai des citate din NT, cel puțin 1 Ioan. Împreună cu evanghelia lui Ioan și cu Apocalipsa, ele alcătuiesc corpusul iohanin, scrierile lui Ioan, una din cele mai mari colecții de scrieri apostolice din NT, alături de scrisorile lui Pavel și de cele două volume ale lui Luca (Luca-Faptele Apostolilor).

În anumite privințe, epistolele lui Ioan se aseamănă între ele: de exemplu ca ton, ca vocabular și tip de exprimare, ca teme abordate. Există însă și unele deosebiri, de exemplu, sunt foarte inegale ca lungime: 1 Ioan are 5 capitole, 2 Ioan și 3 Ioan au doar câteva versete (s-ar putea spune un capitol, dar unul foarte scurt), fiind parcă mai două bilețele decât două scrisori; 2 Ioan și 3 Ioan sunt adresate unor persoane bine definite, cel puțin formal, anume „aleasa Doamnă” și „preaiubitul Gaius”, pe când 1 Ioan rămâne o epistolă generală cu destinatar neprecizat. În același timp, autorul se prezintă diferit pe sine: în 1 Ioan autorul nu spune nimic, în timp ce în 2-3 Ioan el se descrie drept „Bătrânul” sau „prezbiterul” (după ce episcopul Papias din Hierapolis, Turcia de azi, care a trăit la sfârșitul secolului întâi și începutul secolului al doilea, a vorbit despre existența a mai mulți Ioani, comentatorii s-au întrebat dacă Ioan apostolul și Ioan, numit „prezbiterul” sau Ioan bătrânul, din cele trei scrisori iohanine, nu sunt cumva autori diferiți). Pentru alți comentatori însă cei doi sunt unul și același Ioan, anume Ioan apostolul, deoarece apostolatul era o formă de prezbiteriat în Biserica primară, iar la data scrierii epistolelor Ioan nu era numai un prezbiter de seamă al Bisericii, ca apostol, dar era chiar și bătrân fizic (prezbiter însemnând și „bătrân”).

Aici apare însă și un nou element: evanghelia după Ioan și cele trei epistole au un limbaj comun, simplu, dar elegant, numit adesea „limbajul iohanin”. Acest lucru întărește înțelegerea că autorul lor este unul și același, anume Ioan apostolul. Trebuie spus că problema limbajului iohanin în Noul Testament este un pic mai complexă, deoarece, cartea Apocalipsa folosește o limbă greacă fluentă, dar cu multe particularități (forme regionale, uneori dezacorduri gramaticale), care este în contrast cu limbajul iohanin din evanghelie și din cele trei epistole ale lui Ioan, ceea ce ridică o întrebare despre felul în care se făceau reviziile pe text înainte de publicare, în lumea elenistă. În acest caz, evanghelia și epistolele par să fi trecut printr-o etapă de verificare și editare stilistică de către unul și același grup de

lucrători creștini colaboratori ai lui Ioan, în timp ce Apocalipsa nu a trecut printr-o asemenea verificare și editare stilistică.

1 Ioan: Biserica, dragostea și adevărul

Autor, datare, destinatar

În mod tradițional, epistola este recunoscută ca fiind scrisă de Ioan apostolul (la sfârșitul secolului 2, Irineu îl numește „Ioan, ucenicul Domnului”, *De Haeresis*, 3.16.5, 8). După modelul scrisorilor generale, mai puțin personale, autorul nu se prezintă pe sine în cadrul scrisorii, ci își începe argumentul într-un stil direct care aduce aminte de începutul Epistolei către evrei, dar și de prologul evangheliei după Ioan¹.

Cu privire la deosebirile de subiect sau stil între evanghelie și scrisorile iohanine, trebuie luat în considerare că scopul evangheliei era altul decât cel a unei epistole pastorale, și că unul și același autor poate exprima diverse poziții și nuanțe diferite, în lucrări diferite, care nu se contrazic, ci se completează. Pe ansamblu, există multe elemente de compoziție și teologie care sunt comune, atât în text cât și în figuri de stil (prologurile; antiteza lumină – întuneric, tema dragostei, expresii cum sunt „născut din Dumnezeu”, „trăiește în lumină”, „cunoști pe Dumnezeu”, „porunca este aceasta...” etc.), și care indică același autor². Mai jos este un tabel cu texte paralele din 1Ioan și din evanghelie:³

1 Ioan 1:2–3: Ioan 1:1–18; 3:11	1 Ioan 3:16 : Ioan 10:15
1 Ioan 1:4 : Ioan 16:24	1 Ioan 3:22 : Ioan 8:29
1 Ioan 2:11 : Ioan 12:35	1 Ioan 3:23 : Ioan 13:24
1 Ioan 2:14 : Ioan 5:38	1 Ioan 4:6 : Ioan 8:47
1 Ioan 3:5 : Ioan 8:46	1 Ioan 4:16 : Ioan 6:69
1 Ioan 3:8 : Ioan 8:14	1 Ioan 5:9 : Ioan 5:32

¹ Pentru alți comentatori, cum ar fi C.H. Dodd, autorul epistolei pare să fie altcineva, nu Ioan, deoarece, zice acesta, stilul scrisorilor pare mai simplu și mai vechi decât stilul literar și teologic din evanghelia lui Ioan (mai ales, doctrinele despre credință, întrupare, despre venirea lui Antihrist, despre Duhul Sfânt), vezi C.H. Dodd, *The Johannine Epistles*, London: Hodder (NY: Harper), 1946, liii-lvi; idem, ‘The Interpretation of the Fourth Gospel’, *NTS* 1, 1954, 77-91.

² Cf. J.D. Michaelis, *Einleitung in die Göttlichen Schriften des Neuen Testaments*. Göttingen, 1750; 4th ed. 1788, 2 vols. pp. 293–294. Cf. also B. F. Westcott, *The Epistles of John, The Greek Text with Notes and Essays*, Kila, MT: Kessinger Publishing, 2003 (Cambridge: Macmillan, 1886), pp. xxx & xxxi;

³ Cf. Guthrie, *New Testament introduction*, 873.

1 Ioan 3:13 : Ioan 15:18	1 Ioan 5:20 : Ioan 17:3
1 Ioan 3:14 : Ioan 5:24	

Structura epistolei

Structura primei epistole a lui Ioan reflectă conținutul ei pastoral: trăirea în lumină în comunitate, identitatea de copii ai lui Dumnezeu, încrederea în Dumnezeu, iar aceste teme apar în majoritatea schemelor propuse.⁴

În primul rând, așa cum s-a observat, începutul aduce aminte de prologul evangheliei lui Ioan și de prologul Epistolei către evrei, aducând în discuție revelația primită de la Dumnezeu prin Fiul său: „Ceea ce era de la început etc.” este vestea bună, evanghelia despre Hristos.

Ca și Evrei, 1 Ioan pare să aibă un gen mixt, plasat între scrisoare și predică, deoarece, deși folosește în mod repetat afirmația „vă scriu”, „v-am scris” (2:1, 7, 12–14, 26; 4:13), Ioan folosește un stil oral și este organizată ca o omilie.⁵

Schema epistolei 1 Ioan

- 1:1–4 Prolog: istoricitatea evangheliei
- 1:5–2:11 Trăirea în lumină, în dragoste
 - 1:5 Caracterul lui Dumnezeu este lumină
 - 1:6–2:2 Mijlocirea lui Hristos
 - 2:3–6 Ascultare de poruncile lui Dumnezeu
 - 2:7–11 Porunca dragostei frățești
- 2:12–2:29 Încurajări și avertizări
 - 2:12–14 Încurajare pentru toți: copii, tineri, părinți
 - 2:15–17 Avertizare împotriva iubirii lumii
 - 2:18–29 Avertizare împotriva antihriștilor
- 3:1–3:24 Identitatea de copii ai lui Dumnezeu
 - 3:1–3 Siguranța identității creștine
 - 3:4–10 Trăirea în dreptate

⁴ Cf. M.M. Thompson, *1-3 John*. The IVP New Testament commentary series, Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1992, cf. 1 Jn.1:1; S.S. Smalley, *1,2,3 John*. WBC 51, Dallas, TX: Word, 2002; W.M. Dunnett, (2001). *Exploring the New Testament*, Wheaton, IL: Crossway Books (2001) (orig.: *New Testament Survey*. Wheaton, IL.: Evangelical Teacher Training Association, c1963), 94.

⁵ Barton și Muddiman, *Oxford Bible Commentary* (referitor la 1 Ioan).

- 3:11–17 Iubirea frățească
 3:18–24 Încrederea în Dumnezeu și iubirea

4:1–5:12 Avertizări și îndemnuri

- 4:1–6 Avertizări despre duhuri străine, antihriști
 4:7–5:5 Dragoste pentru Dumnezeu și pentru frați
 5:6–12 Adevărul credinței în Isus, Fiul lui
 Dumnezeu

5:13–21 Îndemnuri finale

- 5:13–17 Puterea rugăciunii
 5:18–21 Epilog

Temele teologice se împletesc una cu alta de la început până la sfârșit, dar se pot observa, totuși, două părți duble, de tip A-B, adică învățătură – sfătuire:

1:1–4 Prolog

- 1:5–2:11 A: Învățătură
 2:12–2:29 B: Sfătuire: încurajări și avertizări

- 3:1–3:24 A: Învățătură
 4:1–5:17 B: Sfătuire: încurajări și avertizări

5:18–21 Epilog

Scrisoarea pare să reia în epilog discursul general din prolog: creștinii sunt din Dumnezeu, ei nu păcătuiesc (nu trăiesc în păcat, chiar dacă greșesc uneori, accidental), ei au cunoașterea deplină a adevărului. Astfel de detalii încurajează identificarea unei structuri circulare, conform metodelor mnemonice ale vremii (în cultura predominant orală a vremii, structurile circulare erau mai ușor de reținut și de citat).

Teme teologice principale

Temele principale ale epistolei cuprind o listă valoroasă de adevăruri centrale ale vieții creștine: victoria luminii asupra întunericului, trăirea în dragoste frățească adevărată, practică; trăirea în curăție – evitarea păcatului; testele credinței și ale mântuirii personale; recunoașterea și evitarea învățătorilor falși, a antihriștilor, a erorilor, a

duhurilor de minciună care vin în lume; primirea și comunicarea mărturiei adevărate despre Isus și despre Sfânta Treime; cunoașterea și buna identificare a elementelor de bază din viața creștină (adesea redate cu expresia „și aceasta este...”): victoria spirituală, promisiunea divină, adevărul creștin, ungera Duhului Sfânt, venirea lui Hristos și nimicirea celui rău, dragostea, liniștirea inimii în fața lui Dumnezeu, îndrăzneala de a veni în prezența Domnului, viața veșnică.

Expresiile de tip „și aceasta este...” pot fi privite și drept teste sau criterii ale adevărului. De exemplu, în 1 Ioan 2:22, se întrebă „cine este mincinosul, dacă nu cel care neagă că Isus este Hristosul? Acesta este Antihristul, cel care îi neagă pe Tatăl și pe Fiul.” Similar, în 5:4-5, se arată cine este cel ce biruiește lumea: „fiindcă oricine este născut din Dumnezeu învinge lumea... Și cine este cel ce învinge lumea, dacă nu cel care crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu?” În 2:3, apare testul cunoașterii de Dumnezeu: „Și așa știm că Îl cunoaștem: dacă păzim poruncile Lui”. Sau în 3:24 se dă un alt reper, cel al prezenței divine în cei credincioși: „Prin aceasta știm că El rămâne în noi: prin Duhul pe care ni l-a dat.”

Identificarea celor care fac binele sau care fac răul se face prin numeroase participii (traduse adesea prin expresia „cel ce face cutare lucru este așa și așa...”), de exemplu: *ho agapon*, cel ce iubește; *o mison*, cel ce urăște; *ho pisteuon*, cel ce crede; *ho nikon*, cel ce biruiește, biruitorul; *ho menon*, cel ce rămâne etc. Prin ele se subliniază diverse calități esențiale pentru viața celui credincios, el fiind descris ca un om care îl iubește pe fratele său și pe Dumnezeu, care este născut din Dumnezeu, care are viața veșnică, care rămâne în Dumnezeu, care iese biruitor etc. De asemenea, printre caracteristicile epistolei sunt și expresiile condiționale cu conjuncția *dacă (ean)*: *dacă... atunci* (exemplu în 1 Ioan 4:20, „dacă cineva zice îl iubesc pe Dumnezeu, dar îl urăște pe fratele său, este un mincinos”).

Terminologia pastorală, din perspectiva metaforei familiei creștine, este prezentă cu ramificații interesante, complexe. Credincioșii sunt numiți copii, copilași, copiii mei, copii ai lui Dumnezeu (o gamă întregă de cuvinte: gr. *tekna*, *tekna*, *paidia*), tineri (cu o oarecare alintare: *tinerei*; gr. *neaniskoi*, nu *neania*), părinți, *pateres*; frați (*adelfoi*). Autorul subliniază astfel relațiile de frăție și de mentorare în Hristos care trebuie să domnească în Biserici (Ioan subliniază mult acești termeni, dar ei pot fi găsiți și în epistolele lui Pavel: 1-2 Timotei, Tit, Galateni etc.).

Tema rugăciunii apare în final destul de pregnant și aduce aminte de o apariție similară, în epistola lui Iacov. Acolo era vorba despre rugăciune și despre credința lui Ilie, și despre rugăciune pentru cei bolnavi; aici este vorba tot despre rugăciune pentru cei bolnavi, dar și

pentru un caz special, când boala pare o pedeapsă, iar vindecarea în acest caz, nu ar mai avea rost să fie subiectul unei rugăciuni specifice (textul este extrem de dezbătut, ca și natura păcatului pentru care cineva nu mai trebuie să se roage cu privire la cel păcătos, pentru că păcatul acela duce la moarte). O asemenea apropiere de epistola lui Iacov subliniază din nou existența temelor comune în consilierea apostolică și, de asemeni, poate avea implicații importante asupra datării celor două epistole, în sensul unei datări apropiate, timpurii (de obicei se consideră că epistola lui Iacov a fost scrisă devreme, cam în anii 50, iar epistolele lui Ioan mai târziu, în anii 80-90).

Trebuie, în final, remarcate temele apocaliptice (legate de vremurile din urmă și de apariția antihriștilor – folosirea pluralului și singularului indică un fenomen antihristic complex, cf. 2:18); temele trinitare (cf. 5:7, „Căci trei sunt cei care dau mărturie”, o afirmație urmată de un text târziu care adaugă: „în cer: Tatăl, Cuvântul și Duhul Sfânt și aceștia trei sunt una. Și trei sunt care mărturisesc pe pământ” etc.), și nu în ultimul rând, tema Duhului Sfânt (Duhul Sfânt și adevărul, ungera Duhului, etc.).

Finalul indică prin sfatul său „feriți-vă de idoli”, un context de presiuni externe și, posibil, de persecuție.

2-3 Ioan: Biserica, mărturia și practica ei

Autor, datare, destinatar

Epistolele 2-3 Ioan a avut parte de o primire oarecum mai puțin entuziastă decât 1 Ioan, chiar dacă și ele au fost acceptate în canon, în final, fără obiecții majore. Ele nu sunt citate la fel de mult ca 1 Ioan (fiind, de altfel, și mult mai scurte, precum și mai reduse în argument).⁶ Pe de altă parte, ele nu apar întotdeauna în canoanele timpurii, sau nu apar ambele, ci mai mult 2 Ioan (apare 1 Ioan, 2 Ioan; 3 Ioan apare mai puțin, cum este cazul canonului Muratori). Policarp (2 Ioan 7; cf. 1 Ioan 4:2-3; *Ad Philippenses*, vii. 1) și Irineu par să se refere la ele (*Adversus Haereses* iii. 16. 3, 8), dar citatele lor pot să aibă în vedere și 1 Ioan. Clement din Alexandria citează și el din 2 Ioan (*Stromata* ii.15.66), iar Origen le cunoaște și le admite, deși nu le citează (Eusebius, *Istoria Bisericii*, vi.14.1). Similar, și Eusebius cunoaște epistola 3 Ioan, dar o plasează între cărțile disputate (*IB*, iii.25.3), iar Ieronim

⁶ Cf. C. H. Dodd (*The Johannine Epistles*, London: Hodder and Stoughton, 1946, p. xvi). Pentru E. C. Selwyn (*The Christian Prophets and the Prophetic Apocalypse*, London: Macmillan, 1900, 140-142), se poate ca 2-3 Ioan să fi fost considerate la un loc, ca o unitate literară, ca un grup distinct de două epistole.

(*De Viris Illustribus*, xi.18) pare să oscileze între a le considera epistole ioanine, ale lui Ioan apostolul, sau scrieri ale lui Ioan, numit și prezbiterul.⁷

Situația Bisericilor descrise aici prezintă asemănări și deosebiri cu situația credincioșilor din 1 Ioan: pe deoparte, comunitățile de creștini trebuie să facă față aceluiași influențe negative din partea învățătorilor falși, ca și în 1 Ioan; tot așa, există o atmosferă de familie comunicată printr-un vocabular specific, comun (apostol, copii, tineri, părinți).

Există însă și nuanțe noi, proprii celor două scrisori. Astfel, limbajul familial devine mai personal: în 2 Ioan apare un destinatar aparte, prea-aleasa Doamnă, care poate fi gazda Bisericii din casa ei, sau chiar Biserica, ea și copiii ei („prezbiterul către aleasa Doamnă și copiii ei”), iar în 3 Ioan, „prezbiterul” îi scrie pe un ton similar, foarte personal, lui Gaius. „Copiii tăi umblă în adevăr”, din 2 Ioan 4, are o paralelă evidentă în expresia „copiii mei umblă în adevăr”, din 3 Ioan 4. Dragostea, adevărul sunt teme comune, și ambele scrisori se termină cu cugetarea că „bătrânul” dorește o vizită și o discuție față către față, mai degrabă decât să scrie cu cerneală și condei.

Există însă și deosebiri. Dacă 2 Ioan are un caracter general criptic, ca și cum autorul s-ar feri prin limbaj (doamnă, soră, copii, etc.) să evite date prea precise, nume și destinații care ar putea fi folosite de persecutori, în 3 Ioan tonul este mai direct și apar și nume citate, așa cum ar fi Gaius, Diotrefus și Dimitrie (Demeter). Se pare că 3 Ioan reflectă un alt context, mai deschis, în care se pot da exemple și se poate discuta punctual. Tonul din 3 Ioan se apropie, până la un punct de tonul din epistola lui Pavel către Filimon.

Teme teologice, caracteristici

Ceea ce este comun celor două scrisori, de la o primă privire, este scurtimea lor, pentru care au fost numite uneori „bilețele” apostolice, nu epistole. Între 2-3 Ioan și 1 Ioan există însă și alte legături clare, tematice și literare, stilistice, care indică implicarea aceluiași autor: accentul pe trăirea în dragoste, pe ascultarea de poruncile Domnului, pe trăirea în adevăr, pe recunoașterea învățăturilor și a învățătorilor falși (cf. 2 Ioan 5-7 și 1 Ioan 2:7-8, 18-19, 26; 3:7; 4:1-2; interesul pentru adevăr apare în toate cele trei epistole ioanine: în 2 Ioan 1-4; 3 Ioan 3-4, 8, 12; cf. 1 Ioan 1:6, 8; 2:4-5, 21, 27; 3:18; 4:6; 5:6, 20).⁸

⁷ O discuție mai amplă a autorului se poate găsi în Guthrie, *New Testament introduction*, 891.

⁸ I. H. Marshall, S. Travis și I. Paul, *Exploring the New Testament. A Guide to the Letters and Revelation*, vol.2, Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2002, 297.

De aceea, s-ar putea spune că ele rămân niște epistole generale (catolice, sobornicești) prin relevanța lor generală, nu atât prin contextul specific, care devine tot mai precis. În același timp, se poate observa că, deși situațiile din 2 Ioan și din 3 Ioan sunt particulare, ele sunt și general valabile, deoarece primejdia învățătorilor falși a continuat, de-a lungul veacurilor, nevoia de o atmosferă ca de familie în Biserică este întotdeauna de actualitate, iar confruntările de autoritate (cf. și 1-2 Corinteni, Galateni) rămân, din păcate, un domeniu de testare permanentă a vieții bisericești, în care este mereu nevoie de autoritatea și forța cuvântului Scripturii.

Scrisorile se remarcă, în acest context, prin caracterul lor practic, aplicat. Astfel, în 2 Ioan se dau sfaturi pentru evitarea învățătorilor falși care nu îl mărturisesc pe Isus Hristos ca întrupat, și care o iau înaintea cu învățături eretice. În 3 Ioan se încurajează ajutorarea fraților în nevoi și se discută despre confruntările referitoare la întâietate și la conducere care apăreau în unele Biserici locale. Aici apare chiar și o situație de presiuni interne, chiar de prigonire internă, între creștini, a celor care nu se conformează politiciii liderului. Deși scurte, aceste epistole surprind aspecte extrem de practice ale vieții umane, care s-au regăsit și se regăsesc și în Biserică, situații în care mereu s-a simțit nevoia unor principii spirituale limpezi, cu autoritate apostolică, inspirată.

Structura literară

Cele două scrisori scurte au structuri asemănătoare: autorul se prezintă la fel în amândouă („Bătrânul”, sau „prezbiterul”), își descrie destinatarul prin expresii asemănătoare („cătore prea aleasa Doamnă etc.”, „cătore prea iubitul Gaius”); și are, de asemenea, același tip de încheiere: dorința de a vorbi față către față și nu doar în scris, urmată de urări creștine și îmbrățișări.

În ce privește conținutul propriu-zis, există și asemănări și deosebiri. Tema umblării în adevăr și a evitării înșelăciunii, tema iubirii și a trăirii ca într-o familie sfântă apar în ambele scrisori. Cele două epistole își organizează materialul în ordine inversă: în 2 Ioan argumentul teologic este urmat de sfătuire creștină, în 3 Ioan sfătuirea practică este urmată de argumentul teologic.

STRUCTURA EPISTOLEI 2 IOAN

1-3, Introducere

Autor:	1a, „Bătrânul” (prezbiterul)...
Destinatar:	1b-2, aleasa Doamnă și copiii ei
Salutări:	3, Cu noi să fie harul, mila, pacea

- 4, Situație istorică: Mă bucur că umblați în adevăr
- 5-11, Argumente:
- 5-6, Argumentul 1: porunca de a trăi în iubire
7, Argumentul 2: împotriva învățătorilor falși
- 8-11, Sfătuire: sfătuire și avertizări contra pericolului de a fi ei înșiși înșelați
- 12, Încheiere: Ar mai fi multe de scris...
- 13 Salutări finale: Sora ta te îmbrățișează...

STRUCTURA EPISTOLEI 3 IOAN

- 1-3, Introducere
- Autor: 1a, „Bătrânul” (prezbiterul)..
Destinatar: 1b, către preaiubitul Gaius
Salutări: 2, mă rog să îți meargă bine...
(*berakha*, binecuvantare)
- 3-4, Situație istorică: Mă bucur că am auzit de la frați că umbli în adevăr etc.
- 5-12, Argumente:
- 5-8, Sfătuire: ajutarea misionarilor
9-10, Detalii: conducerea auzivă a lui Diotref
11, Argument: Biruiește răul prin bine,
12, Combatere: apărarea lui Dimitrie (caracter)
- 13-14, Încheiere: Ar mai fi multe de scris...
- 15, Salutări finale: Pace, îmbrățișări...

Teme și teste pentru 1-2-3 Ioan

1. Cum este prezentată tema dragostei în 1 Ioan: cine este sursa iubirii? Care este testul iubirii? Care este mărturia iubirii? De ce este periculoasă iubirea lumii și a lucrurilor ei?
2. Cum este prezentată tema adevărului în 1 Ioan: care este mărturisirea adevărată? Care este legătura dintre Duhul Sfânt și adevăr? Cine este mincinos? Poate cineva să îl facă mincinos

pe Dumnezeu? Cum pot fi oamenii tentați să mintă despre viața de credință?

3. Discutați avertizările despre învățături false și venirea lui antihrist.
4. Care sunt sfaturile pentru ospitalitate practică în Biserică în 1-2-3 Ioan?

Ghid de studiu biblic MAI

5, 1 Ioan 1: *Trăiește în lumina lui Dumnezeu, 1:9-10*

După o introducere care aduce aminte de evanghelia după Ioan, 1:1-4, epistola începe cu prima și una din cele mai mari teme ale sale: vestea că Dumnezeu este lumină și în el nu este nici un pic de întuneric și că, de aceea trebuie să trăim frumos, în lumină (1:5, 6). Tema re-apare cu forță și în 2:8-11, unde aflăm că dragostea este o formă de lumină, iar ura este o formă de întuneric și de orbire care duce la rătăcirea căii.

Cine l-a cunoscut pe Hristos, Logos-ul prin care a fost creată lumea, cine l-a cunoscut pe Dumnezeu, Creatorul tuturor, înțelege că lumina vine din Dumnezeu și Dumnezeu este lumină..

Vestea cea bună a evangheliei este că ni se oferă viața nouă, iar această viață nouă are standarde înalte: nu poți fi credincios și să trăiești în păcate și răutate, în nesinceritate, în murdărie și depravare, în imoralitate, nici în idolatrie, ocultism și magie (condus de horoscop, descântece, tot felul de superstiții sau vrăjitorii) pentru că în Dumnezeu este doar în lumină și în El nu este nici un pic de loc pentru întuneric, nici un pic de loc unde cei care trăiesc în întuneric să aibă un spațiu să se ascundă și să continue viața așa cum vor ei.

De aceea, cum spune introducerea, este esențial să știi cu cine ai părtășie – sau comuniune. Dacă ai părtășie cu lumina, accepți cerințele luminii. În capitolul 1 găsim următoarele trei cerințe:

1. Cerința să trăim în lumină.
2. Cerința să recunoaștem că suntem păcătoși.
3. Cerința să ne bazăm pe credințioșia lui Dumnezeu, ca să fim iertați și curățați de păcate.

Aici ai de luptat cu tendința de a te crede fără greșală. Mulți avem impresia că după momentul pocăinței, după botez sau după ordinare (hirotonisire, pentru preoți), nu am mai păcătuit. De aceea ne credem superiori celorlalți și le dăm sfaturi de îndreptare în timp ce ne socotim perfecți. Așa ceva este fals. Mai multă modestie și smerenie, însoțite de mărturisirea păcatului, este singura metodă prin care poți beneficia de ajutorul lui Dumnezeu: iertare și ajutor pentru creșterea în sfințenie (curățire). Unii autori s-au gândit să numească acest proces de mărturisire, iertare și curățire, drept „respirație spirituală”. Dacă nu respiri, mori. Tu îți mărturisești păcatele? Ce vrei să-i spui

Domnului acum? Te afli cu El într-un proces crescător de sfințire, în prezent? Vrei să trăiești în lumină?

12, 1 Ioan 2: Fii dinamic prin dragoste și adevăr, 2:13-14

Capitolul doi începe cu invitația la o viață fără păcat. Ioan ne îndeamnă la a continua viața nouă, fără păcat, știind că și în cazul unei căderi accidentale într-un păcat, trebuie să mergem înaintea tronului Dreptății, anume mijlocitorul Isus Hristos (*parakletos* – avocat, apărător, încurajator). Jertfa lui este cuprinzătoare, căci a murit pentru întreaga lume (2:2, deși nu toți îi primesc jertfa). Citește întregul capitol și notează-ți îndemnul din fiecare secțiune: cum să ieși din păcătuire și să trăiești o viață asemănătoare cu a lui Isus (1-6); cum să ascuți de porunca veche și nouă și să trăiești în lumină și dragoste (7-11); cum să trăiești armonios și victorios cele trei vârste ale vieții creștine (12-14) – în care etapă te afli tu acum?; cum să urmărești dragostea creștină și să eviți poftirile standard ale lumii (15-17); cum să te ferești de minciunile antihristice prin lumina Duhului Sfânt (18-27); cum să perseverezi în credință ca să avem îndrăzneală la venirea lui Isus și să nu fim rușinați (28-29). Aceste îndemnuri pot fi puse și sub forma a opt teste ale credinței adevărate și mântuitoare:

1. **Testul ascultării:** ascultarea arată dacă îl cunoști pe Dumnezeu.
2. **Testul iubirii:** iubirea din Dumnezeu duce la o viață ca a lui Isus.
3. **Testul luminii:** iubirea de frați arată că ai lumina lui Dumnezeu, iar ura arată că trăiești în întuneric.
4. **Testul creșterii spirituale:** fiecare vârstă are luptele, victoriile și îndemnul sale. Perseverează în victoria creștină.
5. **Testul direcției și a valorilor vieții:** iubirea rău direcționată iubește și dorește lumea păcătoasă. Cum te poți feri de iubirea de lume? Cum poți face față presiunilor societății? Cum să identifici și să urmezi adevăratele valori?
6. **Testul învățaturii antihristice (1):** nerecunoașterea că Isus este Mântuitorul (Hristos) și nerecunoașterea Sfintei treimi sunt semne ale minciunii antihristice. Unde poți identifica azi forme de necredință ca acestea menționate mai sus? Ce răspuns poți să le dai?
7. **Testul cunoașterii:** cunoașterea realităților spirituale vine prin Ungerea Duhului Sfânt. Cum avem parte de Ungerea Duhului? Ce este această Ungere? Cum poți să rămâi în Duhul Sfânt?
8. **Testul dreptății sau al neprihănirii:** cine lucrează fapte curate și bine-intenționate, este născut din Dumnezeu. De ce credința adevărată se vede prin fapte adevărate, bune?

Ai reușit să îți aplici aceste teste? Unde crezi că ai nevoie de îndreptare și redirectionare în viața de credincios, de pocăință și de sfințire?

19, 1 Ioan 3, Fii practic în iubirea frățească, 3:18

Primești putere ca să îi iubești pe ceilalți credincioși, frați și surori, din relația pe care o ai cu Dumnezeu și din faptul că suntem copiii ai lui Dumnezeu. Avem trei lucruri de aici: o identitate nouă (1-20), o iubire practică (11-18) și liniște sufletească (19-24).

1. Identitatea nouă este identitatea de copii ai lui Dumnezeu. Ea este rodul iubirii lui Dumnezeu pentru noi și este adevărată, chiar dacă lumea nu ne cunoaște cum, de altfel, nu l-a cunoscut nici pe Isus. Identitatea nouă conține și o promisiune, o asigurare: aceea că la venirea lui Isus pe nori, vom fi ca El, ca oameni mântuiți. Speranța aceasta este una puternică și are un efect de curățire sufletească (curați prin credință, dar și din dorința de a-l aștepta pe Isus, Domnul, cu vieți curate).

Cine este copil al lui Dumnezeu, va face fapte drepte, neprihănite, iar cine face păcate, arată că este fiul altcuiva, nu al lui Dumnezeu. Care sunt păcatele la care se referă Ioan aici: lipsa de dragoste, ura, vrăjmășia.

2. Dragostea creștină nu trebuie să rămână teoretică, la nivel de vorbe, ci trebuie să devină practică. Mai întâi, dragostea aceasta nu lasă loc pentru invidie și gelozie. Cain a fost invidios pe fratele său Abel și l-a ucis, doar pentru că făcuse fapte drepte, în contrast cu el, care adusesese o jertfă de mulțumire, nu una de pocăință și iertare. Lumea nu are acest fel de dragoste, ci este gata de ură. De aceea, creștinul trebuie să fie gata să facă față urii din partea lumii și să dea o mărturie bună despre dragostea dintre creștini.

Trei aplicații importante apar aici: 1. lipsa de dragoste este la fel de vinovată ca șiuciderea, deci trebuie evitată cu orice preț (gândește-te ce ucizi când nu iubești: ucizi personalitatea, inițiativele, creativitatea, libertatea); 2. prezența dragostei este testul vieții noi, al vieții veșnice, altfel dovedim că suntem morți, nu vii (cine are viață veșnică, iubește pe frați); 3. cine iubește știe să vină în ajutor și din punct de vedere material (dragostea care nu dăruiește, nu ajută material, nu este o dragoste eficientă, adevărată).

3. Porunca lui Dumnezeu pentru noi este dată în formă dublă (3:23, să credem în Isus și să ne iubim unii pe alții). Ascultarea de porunca Domnului are greutățile ei: dacă nu o facem cum trebuie, inima ne acuză. De aceea, succesele, dar și neajunsurile, înfrângerile, trebuie aduse cu pocăința înaintea Domnului. El ne poate ierta și ne poate liniști inima, și ne poate da putere să iubim cu adevărat. Progresul în iubirea de frați se poate atinge numai cu o inimă liniștită înaintea Domnului. Iar Duhul Domnului ne ajută în lucrarea aceasta, prin puterea și prezența Sa.

26, 1 Ioan 4: Urmează exemplul jertfei lui Hristos, 4:10-12

Capitolul 4 are două subiecte mari: discernerea duhurilor și trăirea în dragoste. Ambele subiecte sunt importante pentru creștinul de astăzi. În ce fel de lume trăim: este o lume care îl recunoaște pe Dumnezeu sau care trăiește în confuzie? Apoi, este o lume în care oamenii știu să se iubească unii pe alții, care este modelul iubirii adevărate?

La prima întrebare primim un răspuns în 1Ioan 4:1-6. Lumea este cuprinsă de confuzie spirituală și o mulțime de duhuri străine își fac simțită prezența (atitudini diferite, învățături diferite, teorii diferite despre viață, standarde diferite de viață, acțiuni diferite etc.). Marea bătălie este pentru mintea ta: pe cine crezi? De aceea, apostolul Ioan zice, cu toată greutatea sa apostolică „să nu credeți orice duh”. Soluția este „verificați orice duh”. Testul mare al naturii influențelor din jur este atitudinea față de Mântuitorul Isus. Ce spune Biblia aici? Cum sună criteriul biblic (cine nu îl mărturisește pe Isus, nu este de la Dumnezeu)? Cum poate fi învinsă o astfel de influență negativă? Prin Duhul Sfânt care locuiește în noi și este mai puternic și mai înțelept decât duhurile străine, și prin credință. Este posibil ca să apară o reacție negativă față de cei credincioși: să nu ne asculte nimeni. Pe deoparte trebuie încurajate dialogul, explicarea credinței, proclamarea evangheliei, pe de alta, chiar dacă nu am fi ascultați, nu trebuie să rămânem dezechilibrați, ci să știm că așa se arată firea și duhul înșelării, prin neascultare.

În ce privește dragostea adevărată, ea își are sursa în Dumnezeu (7-8). Sună un pic ciudat, dar suntem determinați să iubim, dacă avem viață din Dumnezeu, pentru că viața de la El vine cu tot cu dragoste de oameni, la pachet. Apoi, natura iubirii lui Dumnezeu este altruistă. Modelul iubirii este Dumnezeu, care nu a așteptat să îl iubim noi mai întâi, ci El ne-a iubit și l-a trimis pe Isus pentru noi, ca jertfă (9-11). În dragostea adevărată, trebuie să ai inițiativa, nu să aștepti să fii iubit. Cum crezi că poți aplica acest principiu în familia ta, în Biserica ta? Stai o clipă și gândește-te cum poți face lucrul acesta, în mod practic.

Iubirea de frați este o datorie. Este chiar o formă de a-l cunoaște pe Dumnezeu, pe care nimeni nu l-a văzut vreodată (4:12; noi l-am văzut pe Isus, Fiul lui Dumnezeu, care este Dumnezeu întrupat; Moise și Ilie au văzut părți din gloria lui Dumnezeu Tatăl, dar nu pe Dumnezeu Tatăl, ca atare). Dragostea îl vede pe Dumnezeu și îl ascultă pe Dumnezeu (4:20-21). Cine zice că îl iubește pe Dumnezeu pe care nu îl vede, dar își urăște frații, pe care îi vede, este mincinos.

Dragostea mai aduce un beneficiu, aduce încredere. Cine nu are dragoste matură, se teme, îi este frică. Se teme de Dumnezeu într-un fel greșit, se teme de ziua Judecății, se simte vinovat (4:17-19).

Dragostea lui Dumnezeu te eliberează, pentru că acționezi așa cum acționează și El. Decide să îți iubești frații, cu o dragoste adevărată.

IUNIE

2, 1 Ioan 5: Trăiește bazat pe mărturia Sfintei Treimi, 5:9-10

Scrisoarea lui Ioan se încheie cu mărturia Sfintei Treimi despre dragoste, despre Mântuitorul Isus, despre rugăciune și despre păcat.

1. Creștinii sunt îndemnați din nou la iubirea de frați, în 5:1-5. Argumentul se bazează pe planul comun de mântuire pe care Dumnezeu îl are pentru noi. Astfel, Hristos a fost născut de Dumnezeu ca om, pentru noi, prin întrupare (el este cu adevărat divin, ca Fiul veșnic, și cu adevărat om, ca Dumnezeu întrupat). Ei bine, cine îl iubește pe Dumnezeu ca părinte care l-a născut pe Hristos, trebuie să îi iubească și pe ceilalți născuți din Dumnezeu, ca părinte, adică pe frați și surori, pe fiii și fiicele lui Dumnezeu. Aceasta este o poruncă divin și cine este născut din Dumnezeu, va avea putere să o țină, prin credință.

Credința biruitoare este cea care este în stare să primească mărturia lui Dumnezeu despre Fiul Său (5:6-12). Cine nu recunoaște măreția divină și mântuitoare a lui Dumnezeu îl face mincinos pe Dumnezeu și nu are viața veșnică. Și iată mărturia pe care o dă Dumnezeu despre Fiul său:

1. O mărturie prin apa botezului (mărturia Tatălui: „acesta este Fiul meu preaiubit”).

2. O mărturie prin sângele de la Cruce (Dumnezeu a primit jertfa curată a lui Isus, Isus a înviat și a fost înălțat în glorie).

3. O mărturie prin Duhul adevărului (Duhul a lucrat cu putere prin Isus, în lucrarea de pe pământ, la înviere și apoi prin venirea la Cincizecime – Rusalii, precum și prin lucrarea în noi de astăzi).

4. O mărturie în ceruri, a Sfintei Treimi (Tatăl, Cuvântul și Duhul).

Sfânta Treime dă o mărturie și despre viața noastră. Ne invită la rugăciune și legătură permanentă cu Dumnezeu, bazați pe încrederea că am primit viață veșnică și că El ascultă și răspunde rugăciunilor noastre (așa cum știe El că este bine, 5:13-15). Dacă cerem după voia Lui, știm că primim ceea ce cerem.

În ultimul rând, avem o invitație la rugăciune pentru iertarea celor care au căzut în păcat. Aici aflăm, cu uimire, că sunt păcate care duc la moarte fizică, și altele pentru care există o iertare deplină. Este vorba despre creștini care se răzvrătesc și păcătuiesc într-un mod în care Dumnezeu nu poate evita pedeapsa cu luarea vieții. Ai întâlnit vreodată o asemenea situație?

Epistola se încheie cu un îndemn la ferirea de idoli. Duhul ne învață să-l cunoaștem pe Dumnezeu, Isus de păzește de puterea celui rău, Tatăl ne primește în prezența Sa. Există însă și o parte a noastră: să ne

ferim de idoli, să nu ne închinăm la nimeni altcineva și la nimic altceva, decât Lui, lui Dumnezeu cel Adevărat.

9, 2 Ioan, Cunoaște-ți credința, 1:10-11

În epistolele sale devine tot mai clar că Ioan a scris pentru creștinii care trăiesc într-o lume confuză, unde deruta spirituală se generalizează și unde există diverse mesaje contradictorii despre cine este Dumnezeu, care este voia Lui, despre viață, despre Isus, despre mântuire, o lume unde dragostea frățească devină tot mai rară și mai slabă.

Mai înainte de toate putem vedea ce relație frumoasă are apostolul cu Biserica spre care își îndreaptă mesajul : o numește aleasa Doamnă, vorbește despre creștini ca despre „copiii alesei doamne”, și le spune, în final că vrea să îi viziteze și să le vorbească față către față. Învățătura bună are efect mare când este dată în contextul unei relații frumoase. Gândește-te cum poți să aduci și în viața ta o astfel de calitate a relației cu alții.

Cuvintele cheie din epistolă sunt: adevărul, dragostea, porunca, învățătura.

Adevărul este o referință indirectă la Duhul sfânt. Credincioșii trăiau în adevăr, iar Ioan subliniază că lucrul acesta este bun, cu atât mai mult cu cât este o poruncă a Domnului.

Porunca cea nouă și veche în același timp, aduce și un alt îndemn, trăirea în iubire frățească. Felul în care apostolul repetă acest îndemn arată că lumea antică era pătrunsă de multă dușmănie, de vrăjmășie. Era dușmănie între neamuri, între imperii, între cetăți, între oameni. Calea lui Hristos a venit atunci cu o învățătură nouă dragostea de frați (filadelfia) care i-a surprins pe toți. Credeți că mesajul acesta mai are impact și relevanță și astăzi?

Scrisoarea 2Ioan este foarte importantă pentru că tratează, apoi atitudinea față de învățătorii falși. Realitatea întrupării lui Isus este una despre care apostolii dau mărturie foarte sigură și clară. Cine nu rămâne lângă această mărturie, chiar dacă este o persoană morală, plăcută, inventivă, atrăgătoare, este un învățător fals. Ioan îl numește „înșelătorul și antihristul”. Și mai spune ceva: amabilitatea socială este una, iar identificarea cu un asemenea învățător este altceva. Există o limită de la care bunăvoința și găzduirea nu mai înseamnă amabilitate socială, ci înseamnă a fi părtaș la acțiunea cuiva. S-ar putea ca la fel să stea lucrurile și față de cine aduce dezbinări între frați, sau ură, sau alte învățături greșite, sau o evanghelie neadevărată (deși Scriptura nu vorbește aici despre așa ceva, ci doar despre cei care nu îl recunosc pe Hristos în întruparea sa divină).

Creștinul nu este o persoană naivă, ci una matură. Cuvântul ne îndeamnă la iubire frățească în Biserică, la amabilitate și rugăciune pentru toți oamenii, dar nu la naivitate. Învățătura trebuie păstrată cu curăție și cu dragoste de Domnul, într-o inimă matură, în așteptarea venirii lui Isus.

16, 3 Ioan, Slujește prin colaborare și adevăr, 1:11

Cu siguranță, a treia epistolă a lui Ioan este cea mai scurtă dintre toate scrierile Bibliei. Caracterul ei inspirat divin se vede clar însă, în ciuda acestei scurtimi. Biserica lui Gaius, ca și biserica numită „aleasa doamnă”, în 2Ioan, are și ea mulți credincioși care trăiesc în adevăr și acționează în adevăr. Iată, deci, o evaluare interesantă asupra unei Biserici: Domnul este bucuros când vestea despre adevărul și echilibrul unei Biserici merge pretutindeni și când se vede bine cum frații iubesc adevărul și trăiesc în adevăr. Testul acesta ar trebuie aplicat fiecărei Biserici și astăzi.

Dacă epistola 2Ioan a fost faimoasă cu privire la avertizările date despre învățătorii falși și despre nevoia de a nu fi uniți cu ei, în lucrările lor distructive, epistola 3Ioan este faimoasă despre învățătura cu privire la relațiile frățești și nevoia de colaborare în lucrare, în adevăr.

Gaius, unul din conducătorii Bisericii, este un om care îngrijește de frați, atât din Biserică, precum și de cei străini, adică de vizitatori, cu iubire frățească. El este liderul ideal. Are grijă de misionari și de călătoriile lor chiar dacă aceștia au plecat fără să fie sprijiniți de Bisericile dintre Neamuri, și îi ajută lucrând astfel „pentru adevăr” împreună cu ei (adevărul rămâne un subiect foarte important pentru Ioan). Gaius ține o legătură vie, apropiată, cu Ioan, cu apostolii.

În opoziție cu Gaius este Diotref, un lider care dorește întâietatea cu orice preț, într-un mod distructiv și manipulator. Dacă ne aducem aminte de apostolul Pavel, el scria în 1Timotei 3:1 că, dacă vrea cineva să devină episcop (adică supraveghetor spiritual, lider și slujitor în Biserică), vrea un lucru bun, doar că slujirea aceasta vine cu anumite standarde și cerințe. Diotref nu este la înălțimea acestor standarde: el caută întâietatea forțată, îi vorbește de rău chiar pe apostoli și cei din echipa lor, nu îi primește pe alți frați misionari și exercită presiune asupra celor din Biserică să facă și ei după exemplul lui, chiar până la a-i da afară din Biserică, în caz contrar. Ioan spune că un asemenea exemplu este rău și sfatul său pentru Gaius este să urmeze exemplele bune, nu pe cele rele. De asemenea, își propune să îl mustre la următoarea vizită.

Ca o Biserică să meargă bine în timpuri dificile trebuie să fie atentă la învățătura adevărată și la slujirea prin colaborare. Nu există credincioși perfecți, slujitori sau nu, dar trebuie să existe o verificare cinstită înaintea Domnului, o bună colaborare, în adevăr, așa încât, conform cu cele scrise în 3Ioan, misiunea și evanghelizarea să poată merge bine înainte, lucrătorii de diverse feluri să fie ajutați, proiectele lor bune să fie sprijinite, relațiile cu alte Biserici să fie relații frățești, iar mărturia creștină a Bisericii în lume să aibă un impact bun.